Jan Garbarek Groupi muusikud koos Trilok Gurtuga kinkisid publikule enam kui kaks tundi kestnud unustamatu retke muusika seltsis. Lavalt kõlavad viisid kombinatsioonis lava kohal rippuvale palakale projitseeritava valgusmänguga pakkusid erinevaid seoseid ning kuulaja viidi muusikalisele rännakule põhjamaistelt kõledatelt tundralagendikelt lõunamaiste soojust õhkuvas päikeseloojangus roosatavate mererandadeni.

Publiku ja enda arvamusi toovad meieni Jazzkaare veebireporterid Marje Ingel, Kristina Pärtelpoeg ja Liis Uustal.

Toomas Hendrik Ilves (Eesti Vabariigi president): Kui ma viimati kuulasin Garbarek'i umbes kümme aastat tagasi, siis oli rohkem põhjamaine kontsert ja väga, ütleme, minimalistlik. See tänane oli oluliselt lõunamaisem ja palju elavam ja seetõttu oli väga meeldiv ja üllatuslik kuulda niisugust tempramentset muusikat Garbarekilt. Sest suur osa tema loomingust on väga põhjamaine. Ka siis, kui ta teeb niisuguseid araabia mõjutustega asju, siis on ka see niisugune aeglane... Aga täna oli tõesti vapustav ja see löökpillimängija... (Trilok Gurtu – toim) Ma ei tea, mul ei ole sõnu, see oli niivõrd vapustav! Ja need muusikute eraldi sooloesinemised sobisid siia väga, see on ju osa džässi traditsioonist, et igaüks saaks natuke näidata oma võimeid.

Andres (28, insener): Mul on praegu päris keeruline midagi sõnadesse panna, sest ma olen lihtsalt lummatud. See oli vägev! Pean end natuke koguma ja mõtlema selle asja üle. Väga meisterlikud olid kõik pillimehed. Ja kindlasti avaldas erakordset muljet löökriistade mängija. Ma ei ole vist varem laivis midagi niisugust näinudki. Vägev! Ka see ämbris solberdamine sobis sinna väga hästi. See näitab seda, kui lihtsate ja mitmekülgsete asjadega saab muusikat teha. Igal pool on peidus muusika.

Kadri (31, turismikonsultant): Unistama pani. Ka visuaalne pool, kõik need erinevad värvid – punakas, roheline, valge – kõik see sobis muusikaga väga hästi. Oli väga kena harmooniline kooslus. Kuna ma olen väga suur visuaalse ilu hindaja, siis ma lisaks muusikale kogen ka värve, kui ma näen neid, ja see oli tõesti väga lummav. Mu pilk läks nagu ekslema. Ma ütleks ka, et need löökriistad jäid rohkem meelde. Ja vahepeal käisid kuulates judinad üle keha, oli väga ilus kogemus!

Eerik (26, jurist): See oli nagu religioosne elamus, see tänane üritus siin. Väga raske on midagi

paremat ette kujutada muusikaliselt, kõik oli olemas. Ma olen sõnatu. Räägitakse, et inimene jõuab mingile kõrgemale tasandile siis, kui ta saab mingi elamuse, miski puudutab sind. Siis lihtsalt vaatad seda, suu on lahti, ja unustad ära kõik selle ülejäänud maailma, mis sinu ümber toimub.

Need muusikud, kes seal lava peal olid, nad on kõik ühtpidi oma ala tipud ja samas nad suutsid ühiselt luua väga dünaamilisi helipilte, ise üle mängimata. Ja samas, kui oli vaja teha soolo, siis nad tegid midagi sellist, mis panid kõiki vaatama, et mis meiega just juhtus?!

Marje Ingel, veebireporter: Ägedalt fankivaid rütme ja sillerdavaid meloodiaid hõlmavas repertuaaris leiti ruumi nii norrapärastele kui ka idamaistele tantsuviisidele ning reisil tehti ka vahepeatusi, et iga muusiku oskusi süvenenumalt demonstreerida ning samas teistele bändikaaslastele puhkust anda. Kirevad muusikalised killud seoti oskuslikult terviklikuks mosaiikkontserdiks, millest iga detail vääris eraldi imetlemist, aga ei seganud samas terviku nautimist.

Küllo Arjakas (ajaloolane): See on minu jaoks Eestis kolmas Garbareki kontsert, kuhu ma olen sattunud. Ma arvan, et neist kolmest on see tänane muuseas kõige nõrgem, kuivõrd tema isikupära aeg-ajalt lahtub ära teistesse stiilidesse. Kohati oli mul tunne, nagu see oleks Emerson, Lake & Palmer 1970-ndate aastate algusest, eriti sooloesinemistes. Kohati meenutas ta mulle erinevaid mikseeringuid väga tuntud jazz-rock'i ansamblitest. Aga selle kõige kõrval on ta muidugi täiesti võrratu ja uskumatu ja ainulaadne Garbarek oma tipptasemel, nagu ikka ja alati.

Mulle kuidagi tundub, et ta hakkab ka juba kohati vist maksma lõivu niisugusele publiku üldisele keskmisele maitsele, aga võib-olla on see lihtsalt minu tunne praegusel hetkel. Ilmselt see oleneb ka natukene koosseisudest, millega ta parasjagu mängib.

Marion (30, töötab juriidilisel alal): Väga meeldiv oli. Mulle meeldis väga see, et erinevaid nüansse toodi hästi palju sisse. Kontsert algas niisuguse väga karge põhjamaise ja sünge muusikaga, aga erinevate etappidega jõudis muusika lõpuks kuhugi hoopis teise kohta välja. Sain sellel rännakul pika tee kaasa käia. Järjekordselt jäin väga rahule, nagu ka kunagi aastaid tagasi Kaarli kirikus. Ei oskagi rohkem analüüsida, lasin lihtsalt need emotsioonid enda sisse ja see ongi minu jaoks elamus.

Reigo Ahven (löökpillimängija): Ma ei kuulnud küll kogu kontserti, aga jälle vaimustas Trilok Gurtu oma tuntud headuses. Kuna ta on niivõrd edasijõudnud oma rütmilistes kontseptsioonides, siis tegelikult tavainimestest läheb kõrge kaarega üle kõik see, mida ta teeb, ja trummaritest ka läheb kõrge kaarega üle. Täna oli meistrikursus – mitte midagi ei saanud aru! Aga siis, kui ta mängib ja justkui tõlgib selle meie, lihtsurelike keelde kõigi oma ämbrite ja vee ja muude asjadega, mida ta kasutab, siis kuidagi saab nagu aru meistri olemusest. Jälle täielik elamus. Minu arust uskumatu, et nii palju rahvast ja et eesti inimesed leiavadki selle kulla üles, mida neile tuuakse. Tihtilugu pole seda olnud, nii et kõik toimib. See on ikkagi väga suur asi. Palju õnne Jazzkaarele!

Ma muidugi ei keskendunud ainult trummarile, mulle ikka meeldib vaadata üldpilti ka. Ma õnneks sellest olen natuke välja kasvanud, et suudaks fookust hoida ainult trummaril. Paljusid asju, mida muusikud laval tegid, oleks võibolla tahtnud lähemalt vaadata, üht-teist jäi hägusemaks, kuna istusin kaugel. Aga mulle meeldis, kogu see bänd on täiesti esmaklassiline. Garbarek on tõesti fenomenaalne! Võtta pill, mida sajad, tuhanded mängivad, ja mängida seda täiesti omanäoliselt on erakordne. Ja bassimees mulle väga meeldis. Ei löönud põnnama Trilok Gurtuga kokku juhtudes, ses mõttes väga äge!

Mait Malmsten, näitleja: „Väga meeldis. Eelkõige on tunne, et mingisugused rännakud tekivad, see on tore – sellised mõtterännakud igale poole, igas suunas. See on hästi tore! Muidu tuleb ka huvitavaid mõtteid pähe ja kihvt on nautida sellist meisterlikkust."

Raivo Tafenau, saksofonist: „Oi, kui pikk jutt võiks tulla sellest kontserdist! Põhimõtteliselt, üle kahe aasta olen ma jälle täitsa lummatud! Viimane, mil ma sellise laksu sain, oli Ottawas, Maria Schneideri orkestri kontserdil, see oli 2009. Üldiselt ja lühidalt on niimoodi, et kui laval saavad kokku maailma kõige geniaalsem löökpillimängija ja maailma kõige geniaalsem meloodiameister, siis ei saa siit mitte midagi ja mitte kunagi halba tulla. Teised mehed vaid täiendasid neid kahte meest. Ja ütleme, et Trilok Gurtu oma raagadega ja oma asjadega – ta tegelikult tuletab meile meelde selle muusikalise vabaduse, selle muinasjutulise rütmimaailma, mis tegelikult kunagi eksisteeris, aga mille meie lääne väärastunud kultuur fraasidesse pani. Tegelikult on see, mis ta teeb, nii normaalne – see on loodus, see rütm on loodusest pärit, seal ei toimu selliseid kaheksataktilisi fraase, mitte midagi sellist. See hakkas juba renessansist ja barokkajast peale, mil hakati takte raamidesse lööma. Teiseks, Garbareki puhul, see mees ju laulab! Ta laulab mägede hääli ja ta laulab rahva muusikat. Ja kui need kaks meest tulevad mõlemad nii rohujuure tasandilt kui vähegi võimalik... Isegi kui ma praegu räägin seda, mul on ihukarvad püsti!"

Peeter, vabakutseline: „Kuidas siis nüüd öelda... Trilok Gurtu sõnadega /teeb trummide häält

suuga/, häid elamusi pakkus! Korralik kontsert. Kui Garbarek ja Gurtu mängivad, mis seal siis saab olla?! Kas nad mängiksid halvasti? Aga loomulikult mitte!"

Mari, õpilane: „Juba esimene lugu oli minu arust niivõrd huvitav, et kruttis kõrvagi teravamaks. Kutsus kohe kuulama ja ta võlus oma saksofonihäälega rahva nii ära, nii intiimseks muutis kõik. Ja just sellel mehel, kes oli trummide taga (Trilok Gurtu – toim.) – tal oli meeletu fantaasia. Mulle väga, väga meeldis!"

Raivo, töötab spordivaldkonnas: „Hästi meeldis. Ma arvan, et ma ei oska sellise muusikainimese pilguga öelda, kuna ma ei ole muusikainimene, aga mulje on väga positiivne, olen positiivselt liigutatud. Igal pillil olid omad head asjad, oli nii ühte kui teist. Kui nüüd lugudest eraldi midagi öelda, siis kaks esimest lugu näiteks jäid mulle pisut monotoonseks, aga kell pool kümme oli üks selline lugu, mis mulle kohe väga meeldis. Ülejäänud kõik nagu istus."

Sanna: „Kontsert oli tore! Hästi huvitav oli neid eraldi kuulata. Eriti meeldis klaver ja trummid. Trummide juures meeldis just see Krishna-osa ja see, et ta kasutas ämbris vett, see oli hästi efektne. Ma panin silmad kinni ja kuulasin."

Mika, Soomest: „See oli imeilus kontsert, väga meeldiv kogemus. Ma pole enne neid muusikuid kunagi kuulnud."

Rita (46) ja **Merike** (52) meditsiinialalt: „ Kuidas nad seda tegid?! Kuidas nad jõudsid nii sügavale hinge?! Nii paljud mängivad pilli väga hästi, kuid tihti ei teki seda Erilist tunnet. Muusikud suutsid luua kontserdisaali täiesti uskumatu aura. Nad ei rääkinud ju laval sõnagi, aga ikkagi see muusika kõnetas tugevalt – see oli muusika keel, milles nad kõnelesid. Mitu korda tulid pisarad silma."

Anne (63), pensionär, ja **Rahel** (16), õpilane: „ Neil muusikutel tuli See, Mis Nad Tegid, sügavalt südamest. Kõik olid super professionaalid. Ja mis veel eriti meeldis –i gaüks soleeris eraldi ning rabas sellega täielikult."

Siim Aimla: „Muusikas on lihtne. Kui teed seda, mida tahad, siis õnnestub. On küll vaja käia

pikk tee, kuulata, harjutada, kuid see toimib. Kui leida maailma parimad mängijad enda ümber, just nagu siin, Garbarekil, siis muusika kõnetabki. Vaevalt Garbarek mõtleb sellele, et ta tahab inimestele meeldida. Ta lihtsalt on nii hea, et ta meeldib. Suurte artistide puhul nende etteaste on viimse detailini lihvitud ning see on ikka võimas küll. Täiesti hämmastav, et löökpilli mängimine võib nii värvikas olla."

Erkki-Sven Tüür: „See, mis tekitas saalis dialoogi muusikute ja kuulajate vahel, on saladus, maagia, midagi erakordset. Paljud muusikud ei jõua kunagi selleni. Me ju küsime, mis on Selle Kaadri taga? Mis on Selle Noodi taga? Võib-olla vastus peitubki etteantuses, et See Miski nõuab jagamist, on jagatav."

Egon (32), arhitekt: „Võib-olla oli see üks kontserte, kus kuulamisele ei antud väga palju ruumi. Küll aga kuulmisele, sest muusikud ei andnud liiga palju võimalust kuulajal üksi olla – muusika oli pidevas kulgemises ja raske oli määrata, millal üks lugu lõppes ja uus algas. Selline lootus või juppideks jaotamise puudumine ja ühe muusikapala piiride hajutamine andis võimaluse jõuda millegisügavamani. Samas lubati kuulajale ka pause, etkuuldu jõuaks päris kohale. Meeldiv oli muusikute austus helide jaüksteise ees, mis avaldus prožektorite valgusest tagasi astumises – jättes nõnda ruumi kuuldu seedimisele ja võimaldades iga looja individuaalsusel särada."

Aavi (44), poejuhataja: „Need soolod mulle ikka väga meeldisid, eriti trummisoolo. Oli tunda, et muusikas kõlas kahekõne – vaheldumisi kurjus ja malbus, üks kõvasti, teine vaikselt. Ma tunnen, et tegelikult ei mõista ma seda muusikat väga. Mulle meeldib palju rohkem kuulata kergemat muusikat ja artistid laval võiksid rääkida inimestega."

Aave (36), müügiinimene: „ Ma olen nii palju reisinud ja erinevatel kontsertidel käinud, samuti džässikontsertidel. Minu jaoks oli tänane etteaste täiesti emotsioonitu. Igaüks tegi oma asja, kuid kokku nad ei kõlanud. Mulle ei meeldinud, et nad rahvaga ei suhelnud. Saksofon oli natukene liiga palju teistest pillidest üle, oleks võinud rohkem sulanduda. Sain juhuslikult Jan Garbareki kontserdi pileti, arvasin, et on väga hea, kuna ikkagi Jazzkaare peaesineja. Siiski pettusin üsna tugevalt, ootasin midagi võimsamat."

Sharon (15), õpilane: „Mulle meeldis indialane kõige rohkem. Ta oli geenius, et ta suutis neid hääli teha. Ma läksin mõtetes rändama. Ma oleksin justkui metsas lõkke ääres olnud. Oleks tahtnud olla pikali ja siis seda muusikat kuulata. Klaver andis jälle teistsuguseid kõlasid juurde – panin silmad kinni ja lihtsalt kuulasin –, oleksin nagu mere ääres olnud."

Jan Garbarek Group feat. Trilok Gurtu 28. aprillil kell 20 Nokia Kontserdimajas
Jan Garbarek – saksofonid, pikkvile
Rainer Brüninghaus – klahvpillid
Yuri Daniel – basskitarr
Trilok Gurtu – löökpillid

Artikkel Jazzkaar.ee veebilehel .